

מערך סדנא

פיתוח השיפוט המוסרי

יעדים

1. מטרות:

- למידה של התיאוריה של קולברג
- לחדד את משימתו של המחנך כאמון על קידום יכולת השיפוט המוסרי של החניכים.

2. מרכיבי תפיסה ב'דרך כפר'

- שמים
- תיקון הלב

ציוד נדרש:

- דפים עם דילמת היינץ (לכל זוג)
- דפים עם התיאוריה של קוהלברג

מתווה

חלק א: חשיפה של הדילמה + דיבייט

נחלק לכל זוג/שלישיה את הדילמה על היינץ – לדיון פנימי שלהם.
לאחר מכן נבקש 2 נציגים שיערכו ביניהם debate סביב הסיפור.

הדילמה של היינץ:

בעיר אחת באירופה חלתה אישה במחלה קשה מסוג נדיר מאד והיתה קרובה למות. לדעת הרופאים יכלה להציל אותה תרופה מסוימת, שגילה זה עתה רוקח באותה עיר. הכנת התרופה היתה אמנם יקרה, אבל הרוקח דרש תמורתה פי עשרה ממחיר העלות. התרופה עלתה לו כמאתיים דולר, ואילו הוא דרש אלפיים דולר תמורת מנה קטנה. בעלה של החולה, היינץ, הלך ללוות כסף מכל מכריו אבל עלה בידיו לגייס רק כמחצית הסכום הדרוש. הוא סיפר לרוקח שאשתו גוססת, וביקש לקבל את התרופה במחיר זול יותר או בהקפה, אולם הרוקח עמד על שלו ואמר: 'לא, אני גיליתי את התרופה ואני רוצה להתעשר ממנה'. היינץ נתקף ייאוש וחשב על פריצה לבית המרקחת כדי לגנוב את התרופה... האם על היינץ לגנוב את התרופה?

חלק ב: לימוד של התיאוריה של קוהלברג

חלוקת דף עם התיאוריה ומעבר משותף עליו.

הבנת התיאוריה –

יש להעלות דוגמאות לשאלות/שיח שמתאים לכל שלב.

יש להעלות דוגמאות לאנשים שונים שנמצאים בשלבים השונים.

דוגמאות: (ניתן לשים לב שגם קמפיינים שונים פונים אל האדם בכמה רמות)

רמה 1: תגמול – שכר או עונש

"אם תעשן – תחטוף סרטן... " או "אם אני תופס אותך מעשן – אתה מועף....";

"תנהג מהר – תחטוף קנס"

רמה 2: נורמות חברתיות

"פה לא מעשנים"

"נהיגה מהירה אסורה פה על פי החוק"

רמה 3: מחויבות ערכית

"עישון מזיק לסביבה...."

"לסכן את הציבור/עצמך, ערך החיים, ערך האדם, כבוד האדם, סבלנות....."

חלק ג: דיון על התיאוריה

- האם לדעתכם ניתן להתקדם ברמות מוסר?
- האם כל אחד מסוגל להתקדם? האם יש מצבים שבהם זה מאוחר מידי?
- מה תפקידו של המחנך אל מול משימה זו? (האם זו חובתו של המדריך או שזה קורה באופן טבעי?)
- איפה לדעתכם החניכים שלכם ממוקמים?
- איך לדעתכם אפשר לקדם אותו בדרגות המוסר?
- איך אפשר להתקדם ברמות המוסר?

חלק ד: דרכים לקידום בשיפוט המוסרי.

סיעור מוחות עם המשתתפים לגבי דרכים לקידום השיפוט המוסרי.

נשים דגש על הדברים הבאים:

- דוגמא אישית יומיומית
- חשיפה לדילמות וקונפליקטים מהעולם הרחב יותר. (זה חידוש. דורש הסבר).
- מציאת הזדמנויות בזמן
- מציאת הזדמנויות במקום.
- מציאת הזדמנויות בהפרות סדר לדון בערכיות ובשיפוט מוסרי.

משפטים מסכמים:

1. אחת המשימות העיקריות של מחנך היא לקדם את החניך ביכולת לשיפוט המוסרי. יש אפשרות לחנך ולתרגל לכך ועל כן יש לנצל כל הזדמנות לכך....
2. חינוך לשיפוט מוסרי לא בא במקום סמכות והצבת גבולות!!!